

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Praxis Episcopalis

In Qva Episcoporum Non Tantvm, Eorumqve Vicariorum munus; sed
Parochorum etiam & conscientiarum directorium concernentium casuum
ac dubiorum indies occurrentium Resolvtiones ... quàm brevissimè
continentur

Zerola, Tommaso

Coloniae Agrippinae, 1680

Judex.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10421

riis, tamen vidi Compzæ, & Neap. solum à presbyteris, s. à Sacerdotibus exigi, an à Diaconis, distinguendum puto, si habent partem in fructibus Ecclesiarum, ubi adscripti sunt, pro portione sua tenerentur, per *Regulam*, *si quis commodum*, & hoc ubi aliter non haberet consuetudo, presbyteri cæci non tenentur, *c. licet, de cens.* sed distingue cum Panor. *ibi.*

Ad quartum, vide *gl. in c. quicumque, 16. q. 7.* & Ioan. Andr. *in cap. 1. de preb. lib. 6. in novella,* & Franch. Bald. *tract. de prescrip. 1. par. 5. p. c. 16.* ubi dicit, quod non potest præscribi, sicut nec procuratio, nec subsidium charitativum, & citat Panor. *in cons. 94. in 1. vol.* & Calder. *cons. 2. de prescrip.* & idem Bald. *loc. cit. 1. par. 6. & ult. fol. 484.* sed possit dici, quod licet non possit præscribi, potest tamen per contrariam consuetudinem aliter introduci, prout dixi *in ver. confessio. §. 2. ex Nav. in c. 1. in prin. in gloss. numero 98. de pœnit. dist. 6.* & ita placuit, *numero 34. ead. dist.* & dixi *in pract. mea pœnit. c. 15. q. 2.* facit Conc. Trid. *sess. 24. capit. 3. de refor.* ubi dicit, quod valet consuetudo contra procurationem, & tamen *c. cum ex officio, de prescrip.* censetur procurationem non posse præscribi, & tamen potest tolli consuetudine. Ratio est, quia multa possunt tolli per consuetudinem, quæ per præscriptionem tolli non possunt; prout dixi *superius in verb. decima, §. 7.* & Navar. *in glos. in Sum. de pœnit. dist. 5. nu. 7.* vide Navar. *cons. 5. de cens.*

J U D E X.

Primam, iudex commissus potest aliquid capere pro visitatione processus. Boer. *decis. 15. numero 1.* sed nec iudex, nec Advocatus, nec Procurator, potest sibi retinere processum pro salario suo, idem *ibidem, numero 3.* & quomodo probetur processus, si deperdatur, vide *ibi.*

Secundò, Iudex succedens in officio, an possit persequi reum jam absolutum à iudice prædecesore, vide Paris. *de Put. tract. de Syndicatu. in ver. pœna.*

Tertiò, Iudex non debet participare lucrum cum Notario, seu Actuario suo, *cap. statutum. §. notarium, de rescript. lib. 6.* Boer. *decis. 258. numero 12.* quod est contra nonnullos Episcopos non dantes salariam Vicariis suis, nisi medietatem sportularum, & banchæ Notarii caveant ergo de cætero, juxta ea quæ dicit Ang. *in l. precipimus, C. de appel.* & ne dent occasionem suis officialibus dicendi illud parabolæ Salom. *capit. 1. Marsupium unum erit nobiscum,* sed dent salariam, & Notario vendant bancham seu lucra actorum, & Gemin. *in capitul. statutum, §. notarium verò, notab. 4. de rescript. lib. 6.* per illum tex. dicit non quod prohibitum est Iudici participare lucrum cum notariis, & ministris causæ.

Quartò, Iudex ecclesiasticus non tenetur stare processui confecto à Iudice laico, nec è contra, nisi in crimine hæresis, Boer. *decisio. 90. Abb. in c. ea quæ, nu. 14. de stat. monach.*

Quin-

Quintò, Judex ecclesiasticus an possit punire eum, qui condemnatus, vel absolutus fuit à iudice sæculari, & è contra, vide Boer. *decis.* 289. ubi videtur declinare in partem negativam, fallit in excommunicatione ob percussione in Clerici factam à laico, quia licet sit condemnatus, vel absolutus à iudice sæculari pro delicto, potest inde puniri etiam & condemnari à iudice ecclesiastico pro excommunicatione incurfa, juxta *cap. ex parte*, & ibi notata de verb. *ling.* imò Covar. *lib. 1. capit. 4. numero 8. var. resol.* censet iudicem ecclesiasticum posse etiam punire laicum accusatum coram eo, de injectione manuum violentarum in Clericum, & de actione injuriarum, facit *cap. 2. de pœn.* & *c. parochianus* & ibi *gl. in ver. satisfaciant. de sent. excom.* & Gom. *de brev. nu. 25. Abb. in c. cum non ab homine, num. 2. de sent. excom.* sed cum sit sacrilegium, est etiam casus mixtus.

Sextò, quomodo praticari debeat in casibus mixtis, ut si præveniat Judex ecclesiasticus, & condemnet, an sic condemnatus possit à iudice sæculari iterum puniri, vide Maran. *4. part. distin. 1. num. 20. & 27. & 6. part. iii. de inquis. nu. 97. Covar. lib. 2. c. 10. num. 4. 5. & 7. var. resol. cap. Felicis, §. per hoc, de pœn. lib. 6. gl. in c. at si clerici, §. ultum. de iudicis, in ver. duplici, Foller. *pract. crim. 4. p. num. 49. & num. 103. Boer. loc. cit.**

Septimò, Judex sæcularis in multis habet auctoritatem in personis eccles. vide *cap. princeps*, & ibi *gloss. 23. quest. 65. & 562. num. 2. per gl. in cap. tua, il. 1. de decim.*

Octavò, Ecclesiasticus potest punire laicum pro injuria illata Clerico, si præveniat, idem *loco cit.* quod est notandum pro practica, & ita dicit fuisse decimum in facto, Covar. *lib. 1. c. 4. nu. 8. var. resol. facti c. 2. de pœn. Gom. tract. de Brev. nu. 25. vide Anch. in cap. ea qua, num. 17. de regul. iur. lib. 6. idem de occupantibus, seu usurpantibus bona Ecclesiarum, vel Hospitalium, Clem. 2. & ibi *gloss. in ver. excutere*, & Abb. *numero 1. de relig. dom.**

Nonò, Judex laicus potest cognoscere de possessorio in Beneficialibus, & Decimis, ratio est, quia possessorium non est quid spirituale, sed temporale, ita Guid. Pap. *9. 1. nu. 1. & 2. gl. in c. literas, de iuram. calum. in ver. spiritualibus*, Cov. *pract. quest. c. 35. à nu. 1.* potest etiam cognoscere de spolio facto contra Regularem, vel de beneficio Manuali, vel perpetuo, & illos sic spoliatos restituere, ita Navar. *in cap. non dicatis. nu. 65. ver. addo octavo, 12. q. 1.*

Decimò, an Judex ecclesiasticus possit cognoscere de causa feudali contra Clericum, vide eund. Guid. Pap. *139. q. & addit. ibi.*

Undecimò, Iudex sæcularis aliquando incidenter cognoscit de causa spirituali, puta, si agatur super facto, an matrimonium fuerit contractum inter aliquos, nec ne, Capyc. *decis. 7. Abb. & gl. in c. non est, in ver. si uxoris, de spons. Selva tract. de benef. 1. par. 9. 7. n. 12. & quando Clericus turbat laicum in possessione, Affl. & *decis. 2. n. 5.* per constitutionem regni, finis præcepti charitas, & in causa reconventionis, quia in causa civili clericus*

CUS

cus reconvenitur coram iudice laico, Afflic. *decif.* 173. & in causa depositi, & spoli beneficii, etiam contra Clericum, Afflic. *decif.* 24. *num.* 3.

Duodecimò, sunt multa oppida, in quibus persona ecclesiastica habet jus civile, & secularis criminale, quaritur quis Capitaneorum debeat præcedere, an is qui ponitur ab ecclesiastico, vel qui à seculari? Respondetur, quod Capitaneus personæ ecclesiasticæ, Capyc. *decif.* 27. à *nu.* 23. & *infra*. Similiter ad ipsum pertinet convocare Concilium Universitatis, *n.* 22. & quando dubitaretur ad quem iurisdictio pertineat, quis cognoscere debeat, vide Iser. *in usu feud.* rub. ult. *n.* 16.

Decimotertiò, in quibus casibus habeat cognitionem Capitaneus criminalis in his terris, seu oppidis, & in quibus Capitaneus civilis per sacrum Regium Conc. Neap. fuit decisum, quod quotiescunque venit pœna irroganda fisco, cognoscit Capitaneus criminalis. Sed vide Arnonem *in suis Soliloquiis*, ubi aliter sentit, per quandam pragmaticam Regis Neapoli, vide Vinc. de Anna. *singul.* 460 & ad Capitaneum causarum criminalium spectat facere banna criminalia, ad Capitaneum causarum civilium banna civilia, Capyc. *loc. cit.* *n.* 29. & dicta pragmat. hodie est impressa, & incipit, *Illustri*, & est posita à Nigro *in Constitut. Regni*, *in tit. de causis criminalibus & civilibus*. vbi Rex dicit, *Declaramus omnes casus, culpas & criminalia, pro quibus pœna mortis naturalis, seu civilis, vel membri mutilatio principaliter infligenda non venit, pertinere ad Iudicem civilem.*

Decimoquartò, Iudices terrarum hodie statim commissio maleficio, faciunt describi, & inventariari, & sequestrari omnia bona delinquentis, ne auferantur, & occultentur, Capyc. *dec.* 231. *nu.* 4. & 5. & ad hoc, ut succedente contumacia possit confiscari tertia pars mobilium, Mara. 6. *p. tit. de contum.* *num.* 25. *lib. 2. ff. de requir. ven.* Clar. *quest.* 44. *ver.* 1.

Decimoquintò, Iudex, seu officialis alicujus castri, est caput civium, & ut civis debet gaudere privilegiis civium durante tempore officii, Capyc. *decif.* 309. *num.* 31.

Decimosextò, Iudex non debet tenere insolitas opiniones, sed inhærere opinioni majorum, seu communi, gloss. & Salic. *in l. 2. C. de sentent. Novel. de iure protim. §. tertius, num.* 77. nam Iudex secutus communem opinionem, licet in rei veritate illa non esset juridica, tamen est excusatus, nec dicitur peccare, & se potest defendere in Syndicatu, si suæ sententiæ propter hoc fuerint revocata, ita Gemin. *in o. 1. per illum text. de postulat. Pralat. li. 6. ver. secundo.*

Decimosseptimò, Iudicis decretum, siue auctoritas in diurnitate temporis præsumitur, Afflic. *decif.* 345. *n.* 4.

Decimooctavo, coram iudice laico tenetur comparere laudatus, secus quando vocaretur à possessore nomine Clerici, Gram. *decif.* 21. Maran. 6. *par. memb.* 6. *in princip.*

Decimonono, Clericus consecratus, vel non declinans forum Iudicis secularis, potest puniri pœna arbitraria, quasi transgressor Canonis, Gram. *decif.* 61.

M m *num.*

num. 8. Bertach. tract. de Episc. 2. par. lib. 4. vers. 49. Hostiens. in Sum. tit. de renun-
ciat. §. 2. nu. secundo. ver. dic. ergo.

Vigesimo, Iudex Ecclesiasticus cog-
noscit de exceptione illegitimationis, &
dum ipse cognoscit, silet petitio hæredi-
tatis. Abb. in c. tuam, nu. 1. de ord. cogn.
ita etiam de exceptione excommunica-
tionis, idem ibid. num. 9.

Vigesimo primo, Iudex ecclesiasticus
potest Clericos repetere à seculari Iudice,
etiam si ipsi Clerici confessi fuerint se
laicos esse, Covar. pract. q. c. 33. num. 2. §.
primum.

Vigesimo secundo, Iudex Ecclesiasti-
cus non possit carcerare laicos, ratione si-
multatis, vel propter consuetudinem, vi-
de Covar. ubi sup. c. 10. §. 34. nu. 1. Folle-
in pract. crim. in tit. adjuvantur excusato-
res, nu. 79.

Vigesimo tertio, Iudex an debeat, &
possit iudicare secundum allegata, &
probata, an secundum conscientiam,
vide Covar. lib. 1. ca. 1. num. 2. §. 3. var.
resol.

Vigesimo quarto, Iudex nil nomine
expensarum potest exigere à paupere,
Auch. in c. statutam, §. an super, num. 8. de
refer. lib. 9.

Vigesimo quinto, Iudex ordinarius,
& consultor potest reddi suspectus, Ca-
pys. decis. 132. nu. 6. sed suspectio est
probanda coram ipso, si est nota, vel co-
ram arbitris, si est dubia, & quid de pro-
curatore suspecto, vide text. & Gloss. in
c. cum speciali, in ver. iusta suspicionis, de
appell. & Gloss. in c. quamvis, in ver. sus-
pectus, de procur. lib. 6.

Vigesimo sexto, Iudex ecclesiasticus,
& non secularis cognoscit de causa fili-

ationis, cap. tuam, de ord. cog. & c. causas
quæ, il 2. & calator, qui fil. sint leg. Covar.
spons. 2. par. c. 8. §. 3. num. 1.

Vigesimo septimo, in Iudicem non
suum non potest Clericus consentire,
nisi concurrant quinque, quorum illa
sunt potissima, primum, ut Iudex ille sit
Clericus, aliud de consensu proprii Epif-
copi. Hostiens. in Sum. tit. de offic. deleg. §.
quibus modis, in prin.

Vigesimo octavo, an acta coram Ju-
dice laico faciant fidem coram Iudice
spirituali? Responderetur ex Cap. Tolos. q.
198. & ibi Addit. quod sic fallit prout in-
ferius, in ver. tortura, §. 6.

Vigesimo nono, Iudex ecclesiasticus
dans sententiam injustam, quas pœnas
incurrat, vide text. Gloss. & Gemin.
in cap. 1. de sent. & rejud. lib. 6. sed no-
ta bene, quia ad incurrendas illas pœ-
nas requiruntur sex. Primo, ut sit contra
conscientiam, sed de hoc vide prout su-
pra, §. 25. remissive. Secundo, quod con-
tra jus. Tertio, quod in gravamen partis.
Quarto, in iudicium. Quinto, quod fa-
cit. Sexto, quod per gratiam, vel sordes,
id est, prece, odio, favore, vel timore,
Gloss. ibi, in ver. sordes.

Trigesimo, Iudex non potest esse sub-
ditus in causa sui superioris, text. Gloss.
Gemin. ibi, notab. penultimo. de offi. deleg.
capitulo sexto. hinc non deducitur, E-
piscopum Suffraganeum non posse esse
Iudicem in causa sui Metropolitan-
ni, cum non sit subditus, sed Suffra-
ganeus, id est, auxiliator, & coadjutor:
tamen Gemin. in dicto capit. vers. 4.
quæro, an Archiepiscopus, tenet quod
non, quia text. loquitur de districtu, & quia
Archi-

Archiepiscopus est Iudex sui Suffraganei in aliquibus casibus: sed ltext. oquitur de conservatore, licet possit extendi etiam ad Iudicem, tu tamen succedente casu, & non constito de suspitione Suffraganei, dic, quod potest tunc esse iudex.

IMMUNITAS ECCLESIASTICA.

PRIMO, circa fugientes ad ipsam Ecclesiam, an possint capi, & an requiratur Episcopi licentia, vide Boer. *decis.* 109. & qui non gaudeant hac immunitate, *ibidem numero 5: & decis.* 00. ubi habet etiam in quibusdam casibus posse sacerdotem avelli ab altari, nisi sacrum inceperit facere, vide Capyc. *c. inter alia, de immunit. Eccles.* vide Bullam Honorii Papæ positam *in fine hujus operis, ca. 3.*

Secundo, palatium Episcopi gaudet immunitate hac, Guid. Pap. *q. 121. num. 4.* Zabarella *in Clem. 1. de pœnit. & remiss. c. id constituimus, 17. q. 4.* quod valet si palatium Episcopi sit constructum intra quadraginta Matricis Ecclesiæ passus, Covar. *lib. 2. num. 6. ca. 20. var. resol. ver. 4.* & Inno. *in c. inter alia, hoc tit.* Hospitalia etiam auctoritate Episcopi constructa habent hanc immunitatem, Covar. *n. 4. ver. 2.*

Tertio in casibus, in quibus delinquens non potest gaudere ista immunitate, prout *in c. inter alia, & Covar. loco cit. num. 7. §. 8.* Foller. *pract. crim. 2. par. num. 6.* ubi dicit, non posse, neque in casibus illis extrahi, sine licentia Episcopi,

& quia non potest extrahi, Episcopus si vult illam dare, debet uti hac clausula, seu cautela, ad evitandam irregularitatem, petens juramentum à Iudice, de servanda vita, & membris ipsius delinquentis, Guido Pap. *loco cit. num. 3. in fine, & dixi in versic. clericus, §. septimo, versic. circa tertium.*

Quarto, de ista immunitate, quoad praxim, & ut fiat bona apud tribunalia regia, videto Covar. *lib. 2. c. 20. per totum,* ubi habes, quod non solum illi qui excipiuntur *in d. c. inter alia,* non gaudent hac immunitate, sed nec assassini, nec qui homicidium proditorium commiserant, etiamsi mors inde non sit sequuta, Boer. *loc. cit. & c. sicut antiquitus, 17. q. 4.*

Quinto, an Ecclesia non consecrata, in qua divina celebrantur, & quid si ibi non celebrantur divina; vide Abb. *in Eccles. n. 1. & hoc tit.* & an Ecclesia interdicta; vide eund. *ibidem, n. 8.* ubi etiam habes de spatio Ecclesiæ, quod gaudet hac immunitate, & Inno. *inc. inter alia, hoc tit. & Gemin. in ca. 1. ver. sed pœna, circa ult. de integritate restitu. lib. 6.* dicit Ecclesiam etiam non finitam ædificari, sed per impositionem primarii lapidis per Episcopum gaudere hac immunitate, licet non potuerit perfici, & ratio est, quia non potest ad humanos usus redire; & citat Hostiens. *in capitulo Ecclesia, hoc titulo.*

Sexto, circa immunitatem domorum Prælatorum, Religiosorum, & aliarum personarum Ecclesiasticarum, de non hospitando milites, & alios, vide Bullam Honor. Papæ *in concordatis cum Rege Neapolitano, c. 4. quam habes in fi. operis.*